

HÜSEYİN RAHMI GÜRPINAR

KUYRUKLUYILDIZ
ALTINDA BİR İZDİVAÇ

ROMAN

Günümüz
Türkçesiyle

3. BASKI

♥ can
miras

HÜSEYİN RAHMİ
GÜRPINAR
KUYRUKLUYILDIZ
ALTINDA
BİR İZDİVAÇ
GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİYLE

Can Miras

Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç, Hüseyin Rahmi Gürpınar

© 2020, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mihran Matbaası, 1328 (1912)

Can Yayınları'nda 1. basım: 2020

3. basım: Mart 2024, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Editör: Mustafa Çevikdoğan

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak illüstrasyonu: Bilal Sarıteke

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çifttehavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-4322-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

HÜSEYİN RAHMİ
GÜRPINAR
KUYRUKLUYILDIZ
ALTINDA
BİR İZDİVAÇ
GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİYLE

Günümüz Türkçesine uyarlayan
Mustafa Çevikdoğan

ROMAN

♥can

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Gulyabani, 2019

Gulyabani (Günümüz Türkçesiyle), 2019

Sevda Peşinde, 2019

Sevda Peşinde (Günümüz Türkçesiyle), 2019

Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç, 2020

Şık, 2021

Şık (Günümüz Türkçesiyle), 2021

Hakka Sığındık, 2021

Hakka Sığındık (Günümüz Türkçesiyle), 2021

Gönül Ticareti, 2021

Gönül Ticareti (Günümüz Türkçesiyle), 2021

Mürebbiye, 2022

Mürebbiye (Günümüz Türkçesiyle), 2022

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR, 1864'te İstanbul'da doğdu. Dört yaşında annesini kaybetti. Çocukluğu teyzesinin yanında, Aksaray'da geçti. Mahmudiye Rüşdiyesi'nde okudu. Hastalığı sebebiyle Mülkiye'deki eğitimini yarım bıraktı. Kısa süreli birkaç memuriyet denemesi ve bir dönem milletvekilliği haricinde hayatını hep yazdıklarıyla kazandı. Henüz 23 yaşındayken yazdığı ilk romanı *Şık*, Ahmed Mithat Efendi'nin övgüleriyle karşılandı ve 1887'de *Tercüman-ı Hakikat*'te tefrika edildi. Sonraki yıllarda verimli bir yazarlık hayatı geçirdi. 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başı İstanbul'unun konak ve sokak hayatını eserlerinde ustalıkla işledi. Klasikleşmiş birçok romanının yanı sıra hikâye, oyun, makale türlerinde de eserler verdi. Edebiyatımızda gerçekçiliğin ve doğalcılığın en önemli temsilcilerinden biri olan Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın eserlerinde halkı pozitif bilimlere yönlendirme isteği de açıkça görülür. 1944'te ölen yazarın mezarı, hayatının son 31 yılını geçirdiği Heybeliada'dadır.

Yayıncının Notu

Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç, ilk olarak 25 Nisan-20 Haziran 1910 tarihleri arasında *Sabah* gazetesinde tefrika edilmiş, daha sonra 1912'de kitap olarak basılmıştı. Elinizdeki kitabı yayına hazırlarken bu baskıyı esas aldık. Gerek gördükçe daha sonra yapılan baskılara da başvurduk.

Kitabı günümüz Türkçesine uyarlarken yazarın diline en az müdahaleyle artık Türkçe sözlüklerden neredeyse tamamen çıkmış Arapça, Farsça kelimeler ve terkipler için en uygun karşılıkları bulmaya çalıştık; kitaptaki kelimenin tam karşılığı olsa bile metnin ahengini bozacak türdeki yeni kelimeleri metinde kullanmadık. Az da olsa hâlâ kullanımda olan, bağlamdan anlamı çıkarılabilen kelimelere müdahale etmedik, bunlar için kitabın sonuna bir sözlük hazırladık. Bugün sık kullanılmayan Türkçe kökenli bazı kelimelerin, halk deyişlerinin anlamlarını, yaygın anlamında kullanılmayan eski kelimelerin anlamlarını ve gündelik hayata ve döneme dair bazı açıklayıcı bilgileri de dipnotlarda vermeye çalıştık.

Hüseyin Rahmi Gürpınar.

پوروقلی پیدیر

آلتده

بازدواج

محرری : حسین رحیمی

—*—*—*—*—*—

« صباح » غزته سنه تفرقه ایلدن کون صکره کتاب
صورتده تمثیل اولمشدر.

—*—*—*—*—*—

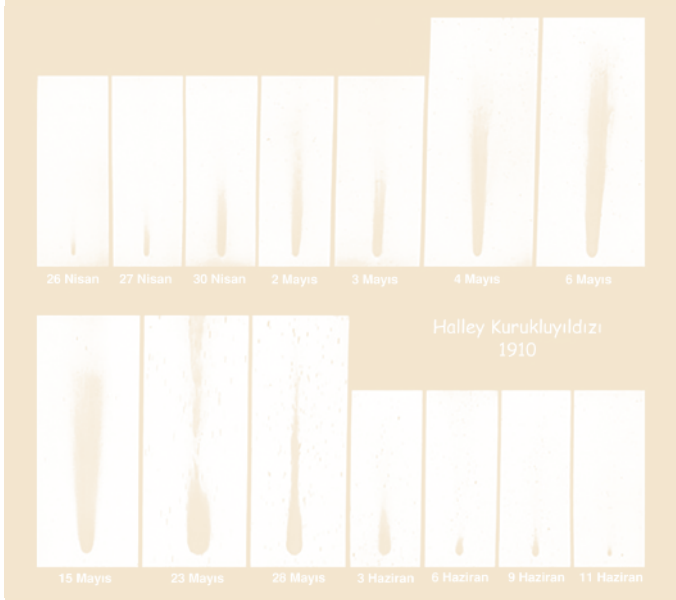
محررقی محفوظلدر

استانبول

(مهران) مطبعه سی — باب عالی جاده سنده نومرو ۷

۱۳۲۸

Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdıvaç'in ilk baskısı. “Sabah gazetesine tefrika edildikten sonra kitap suretinde temsil olunmuştur. Her hakkı mahfuzdur. İstanbul. Mihran Matbaası, Babiali Caddesi'nde Numara: 7. 1328.”

Halley KuyrukluYıldızı'nın 1910'da, iki ay süresince Dünya'dan görünüşünü gösteren fotoğraflar.

Sunuş

Gezegen kardeşleri içinde yerküremiz tam gençlik çağındadır. Hepimizin annesi, sonsuz uzayın karanlığı ve Güneş'in ışıkları arasında neşeyle yuvarlanarak eriştiği ömrü, çok şükür, bugüne kadar sağlık ve zindellekle geçirdi. Şimdi kuruntulu bazı kişiler ağır bir hastalık, daha iyimser düşünenler neredeyse hissedilmeyecek, hafif bir nezle geçireceğini haber veriyorlar.

Bundan dolayı niçin telaş etmeli efendim? Annemiz, yaratıldığı günden beri olan o nazlı nazlı uzay yürüyüşünde bu kuyruklu, bu oynak ve yoldan çıkmaya meyilli kardeşlerinin böyle yaklaşan cilvelerine kim bilir kaç defa daha uğramıştır... Fakat üzerinde bundan kaynaklanan bir afet izi görmüyoruz. Emin olunuz, bu defa da yine öyle olacaktır. Ne baş ağrısı ne nezle, hemen hiçbir şey hissetmeyeceğiz. Sözlerimin ne kadar isabetli olduğunu 5 Mayıs'ın ertesinde yine şu satırlara göz attığınız vakit göreceksiniz, benim şimdi yaptığım gibi o zaman siz de bol bol güleceksiniz.

Hakikat böyledir de bu telaşlar, bu yalan yanlış söylentiler, bu heyecanlar, hele de adlı sanlı, büyük imzalar altındaki o heybetli makaleler ne oluyor, diyeceksiniz. Ah efendim, insanların gerçekleri kabul etmekteki inatçılıklarını bilirsiniz. Bu konuda size haddim olmayarak

küçük bir nasihat vereyim mi? Cinsimizin korktuklarından çok korkmadıkları şeylerden korkup sakınınız.

Ta vaiz efendilerden tutunuz da bilimle uğraşanlara kadar insanların erdemlileri, düşünürleri, âlimleri de diğer kardeşlerini korkutma meylinde kendilerini alamıyorlar. Bir hakikat âşığı olarak böyle söylüyorum. Fakat bir romancı sıfatıyla öyle demeyeceğim. Farklı meslek sahipleri gibi sözün doğru, yanlış olma ihtimalinden bahsedeceğim ki bu da benim sanatımın hakkıdır.

Hilesini evvelce meydana koyan bir hokkabaz gibi size hakikati böyle açıkça söyledikten sonra yine korkarsanız artık kabahat bende değildir.

7 Nisan, sene 1326¹
Hüseyin Rahmi

1

Bedriye Hanım bahçe üzerindeki küçük odanın penceresinden bitişik komşunun tahta kaplamasına yumruğuyla heyecanlı heyecanlı vurarak haykırıyordu:

“Kardeşim Emine neredesin? Pencereye gel bak, sana ne söyleyeceğim!”

Bir cevap alamayınca kendi kendine:

“Aman, bu karı da ne miskindir! Kıyametler kopsa o kuytu odadan dışarı çıkmaz. İçeride haşrolur kalır.”

Yumruklarının şiddetini artırarak:

“Emine Hanım, azıcık pencereye gel, bak neler olacakmış neler... Dünyaya yıldız çarpacekmiş. Merakımdan bir yerde duramıyorum. A, bak karı ses bile vermiyor!” Yumruğu daha şiddetle indirerek: “Ölü müsün ayol! Azıcık kıpırda!”

Emine Hanım yavaşça penceresini açıp başını dışarı çıkararak:

“Oğlanı yeni uyuttum. Vurma öyle hızlı hızlı. Ev temelinden sallanıyor.”

“A daha neler, benim yumruğumdan ev sallanır mı hiç!”

“A, nasıl sallanmaz! Tavanın aralıklarından pıtır pıtır tozlar dökülüyor. Bir-iki gündür çocuk rahatsız. Çok huysuzlanıyor. Uyutuncaya kadar akla kararı seçtim.”

“Haberin yok mu?”

“Ne var? Yine Sıtkı karısını mı boşadı?”

“Ay, yere batsın Sıtkı da karısı da! Bu öyle karı boşama filan meselesi değil. İş fena...”

“Ne olmuş canım?”

“Ortalık çalkanıyor. Bursa’da sağır sultan duydu. Senin hâlâ bir şeyden haberin yok. Ah, ne felaket!”

“Ay, yüreğimi oynatma öyle. Meraklanınca boğazıma bir şey tıkanıyor. Fena oluyorum. Eskisi kadar keder götüremiyorum. Pek acıklı bir şeyse söyleme rica ederim.”

“Acıklının acıklısı... Evlere barklara şenlik. Dostlar başından irak.”

“Etme Bedriye etme... İşte yüreğim gümbürdemeye başladı. Acaba hacı babama selamünkavlen¹ mi geldi? Söyle, bayılacağım.”

“Dünyaya kuyruklu yıldız çarpacakmış.”

Emine Hanım “tü tü” diye birkaç defa yakasına tükürerek çarpıntısını def etmeye uğraştıktan sonra:

“Aman, ben de korkacak bir şey zannettim... Ne kadar telaşçısın kardeş... Çarpacaksa çarpsın, ne var! Kapımı kapar, evceğizimde otururum. Bir yere çıkmam. Şimdi karılar, ‘Nasıl çarpacakmış bakalım?’ diye sürü sürü seyretmeye giderler. A, gitmem gitmem... İt köpek arasında çiğnenmeye vaktim yok.”

Bedriye Hanım asabi bir kahkahayla:

“Emine kardeş, sen ne kadar aptallaşmışsın! Hiç o koca mefret, o saçaklı Raziye bu dünyaya çarpar da senin evin kalır mı ki kapını kapayıp da içeride oturacaksın?”

1. İnme, felç. (Y.N.)

“Hanım, benim evime bir şeycik olmaz. O helal parayla yapıldı. Kazasker efendinin Çarşamba’daki konağı yıkıldığı vakit onun kerestesiyle bina edildi. İçine kullandıkları yağhane direklerini sen görseydin şaşardın. Bu dünya yıkılır da yine bizim evimiz yerinde durur. Büyük depremde¹ ne kâgir binalar göçtü de evimizin bir kıymığı bile yerinden oynamadı. Tevekkelin gemisi batmaz.² Sen merak etme.”

“Emine, sen ne kayıtsız kadınsın! Vallahi korkudan bu gece gözlerime uyku girmedi.”

“Korkma, hepsi yalan... Müneccim³ uydurması. Ne çarpacağı var ne bir şey! *Küllî müneccim kezzab!*⁴ Hacı baban daima öyle söylemez mi? Geçenlerde de öyle dediler. Yine bir kuyruklu görünmedi miydi? Çarpacak dediler, gökten ateş yağacak dediler. Bilmem daha ne haltlar ettiler. Hiçbirinin aslı çıktı mı? Hay söyleyenlerin kemikleri çarpılsın inşallah! O geceki kuyruklu için bir ucu yerde, bir ucu gökte dediler. Atiye Hanım’ın evinden gözüküyormuş. Bir gece akşam, yemekten sonra oraya gittik. Şöyle Cerrah Paşa Camisi’nin⁵ yanına doğru havada iri, sorguç gibi bir şey gördük. İşte oymuş. Bu kadar lakırdı meğerse onun içinmiş.”

Üst taraftaki komşu Emeti Hanım bahçe duvarının önünde, dibi yukarı yani tersine konmuş bir eski küfenin üstüne çıkarak kınalı saçlarını gösterip:

1. 10 Temmuz 1894’te İzmit Körfezi’nde meydana gelen, “Büyük İstanbul Depremi” olarak anılan deprem. (Y.N.)

2. “Tedbirini alıp sonucu Allah’a bırakana bir şey olmaz,” anlamında bir atasözü. (Y.N.)

3. Yıldızların durum ve hareketlerinden anlam çıkaran kimse, yıldız falcısı, astrolog. (Y.N.)

4. *Küllî müneccimün kezzab, velev sadaku.* “Bütün müneccimler yalancıdır, sözleri doğru olsa bile,” anlamına gelen bir hadis. (Y.N.)

5. Cerrah Mehmet Paşa Camisi. 1593-1594’te yaptırılmıştır. Aksaray’da Cerrah Paşa Camisi Sokak’tadır. (Y.N.)

Etrafıma bakındım. Nihayetsiz bir deniz... Yalnız bazen batan vapurların deniz ortasında direk tepelerinin görülmesi gibi suya gömülmüş İstanbul'un oradan buradan minare uçları gözüküyordu.

Türk edebiyatının en çok okunan romanlarından biri olan *Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç*, 1910 yılında Halley Kuyruklu Yıldız'ının Dünya'ya çarpacağı haberiyle başlayan genel panik hali ve iki gencin bu panik ortamında birbirleriyle son derece ilginç mektuplaşmalarıyla ilerleyen, eğlenceli bir eser.

"Hüseyin Rahmi evreninin sokakları"ndaki keyifli sohbetlerle renklenen roman, bilimin hurafelere her zaman üstün geleceğinin altını çizerken dönemin kadınlarının sorunlarına da cesurca ışık tutuyor.

Edebiyatımızdaki belki de en gerçekçi kıyamet sahnelerini barındıran *Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç*'ı, dikkatli bir çalışmayla günümüz Türkçesine uyarlanmış olarak sunuyoruz.

"Okurunu usul usul gülümseten bir mizah duygusunu romanlarına yayan, yediren bir yazar. Yarattığı çoğu sevimli tipler ve hayatın içinden kopup gelen konuşmalarıyla okuruna insanı sevdiren. Her ne kadar romanları aldatmalar, aldanmalar, aşk çılgınlığı, gözyaşları, intiharlarla örülmüş olsa da kişileri hayatın içinden."

Ayfer Tunç

#edebiyatımızınmirası #halley #kıyamet #kadınSORUNU #sokakhayati

Kapak İllüstrasyonu: Bilal Saetke

 can

 canyayinlari.com | f | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-4322-1

9 789750 743221